'שיבת ציון'

יצאה ב - 16 ביולי 1947 ממפרץ קטן מערבית לעיר אלג'יר, כשעל סיפונה 411 מעפילים. מפגש מתוכנן עם ספינת המעפילים 'יד חללי גשר הזיו' לא צלח והאנייה המשיכה בדרכה. בקרבת הארץ השתלטו הבריטים על הספינה והיא נגררה לחיפה ומשם נשלחו מעפיליה לקפריסין.

מפרט טכני

שמות קודמים	**Luciana**
שם צופן	**אורה**
שנת בניה	**1946**
סוג כלי השייט	**ספינת משא עשויה עץ , מפרש אחד.** **מידותיה: אורך 121 רגל; רוחב 28 רגל; עומק 13 רגל.**
תפוסה	**287 טון**
הנעה	**מנוע דיזל איטלקי, אנסלדו.**
מהירות	**7 קשרים**

רכש והכנה

החוכר	**המוסד לעליה ב'. באמצעות איש קשר מקומי של המוסד.**
מקום החכירה	**איטליה. המחכירים, צמד הסוכנים, 'השמן' ו'הגוץ'.**
נתיב שייט לנמל ההכנה	**מאיטליה לצרפת.**
גילוי בריטי בשלב זה	**הבריטים ידעו על הימצאות הספינה בנמל ההכנה.**
צוות ההכנה	**מקומיים, אנשי המוסד ובראשם גדעון שוחט.**
ארגון הספינה להעפלה	**על הסיפון בנו קונסטרוקציה ובה דרגשים ללינה*. המתקן גרם לאי יציבות ולחוסר אפשרות להסוות את סוג הספינה ומטרת הפלגתה.** **הוכנו שתי סירות הצלה ל-20 איש כל אחת, וכן 20 טון מים ל-20 יום, מזון ל- 23 יום, ודלק ל- 18 יום.** ***מפקד הספינה נוכח לדעת שהקונסטרוקציה חוברה לסיפון בצורה לא מקצועית ועמד על תיקונה.**

צוות ומלווים

מפקד הספינה	**דוד מימון – פלי"ם.**
מלווים נוספים	**לא היו**
גדעוני	**מייק הררי**
מכשיר קשר	**אלחוט מורס**
רב חובל	**איטלקי**
צוות	**שבעה איטלקים : קצין ראשון, שני מלחים, ארבעה מכונאים.**

העלאת מעפילים

נמל / אזור ההעלאה	בחוף, 19 ק"מ מערבית לנמל אלג'יר.
יחס השלטונות	השלטונות הצרפתיים שיתפו פעולה, ובליל ההעלאה לא היו מאוישות נקודות המשמר לאורך החוף.
מספר מעפילים	411 (שתי משאיות עם מעפילים נוספים איחרו להגיע לחוף).
מוצא ושיוך תנועתי	אלג'יריה, רובם ללא שיוך תנועתי. חלק חברי תנועת 'דרור'. מהם 120 ילדים ותינוקות. השאר גילאים שונים.
מחנה המעפילים	בעיירה ברקי.
דרך הגעה לאזור ההעלאה	במכוניות פרטיות של יהודי הקהילה, מהעיירה ברקי למפרץ.
ההעלאה	ב- 14 ביולי הגיעה הספינה אל מול חוף אלג'יר. במשך אותו יום הסתובבה. ב-15 ביולי בלילה נראה נצנוץ חלש מהחוף. הסירה שהייתה אמורה להמתין לא הגיעה. במקום זה אותתו לספינה מבית-חרושת ללבנים, שהיה באזור ההעלאה. ההעלאה התבצעה באמצעות סירות שנשכרו מדייגים ערבים. היה אי סדר בהעלאה, מפני שרק שתי סירות משוטים קטנות פעלו. ההעלאה החלה ב-23:00 ונמשכה עד 02:00 . האנשים לא היו מאורגנים וממושמעים, מפני שלא הודרכו לקראת הצפוי להם.
ארגון הספינה	בעזרת מדריכי התנועה חולקו תפקידים על הספינה.

ההפלגה

תאריך ההפלגה ושעה	16 ביולי 1947 לפנות בוקר.
נתיב ההפלגה	הספינה יצאה בחשאי ללא בעיות, בנתיב כף בון, כף מטפן, דרום כרתים, חיפה.
אירועים בדרך	לא היו אירועים מיוחדים. הספינה אמורה הייתה להיפגש עם 'י"ד חללי גשר הזיו' ליד כף סידרוס בכרתים, כדי להעביר אליה חלק מהמעפילים. בגלל תקשורת לקויה וחוסר מכשירי ניווט לא התקיימה הפגישה.

עימות עם הבריטים

גילוי וליווי בריטי	**הבריטים ידעו על ההכנות בנמל מרסיי, לכן הציבו משחתת במיצר מסינה כדי לעקוב אחר כיוון הפלגתה, וכן הפעילו סיור אווירי בין סיציליה לכף בון. יום לפני הגיעם לכף בון חג מעליהם מטוס. האנשים ירדו מתחת לסיפון, אך המבנה על הסיפון משך תשומת לב. למחרת הגיעה משחתת, אך לא ענו לקריאותיה והיא המשיכה ללוות את 'שיבת ציון'. שלוש משחתות נוספות הצטרפו ללוות את הספינה.**
הכנות לעימות והוראות	**החלו לבנות מכשולים מלוחות עץ, והכינו בקבוקים, קופסאות שימורים וחפצים שונים, כדי להשליך על הבריטים. על הסיפון נמרחה מרגרינה. האנשים חולקו לקבוצות ונקבעה תוכנית הגנה. נעשו פעולות הסברה, מפני שהמעפילים חששו מעימות אלים והעדיפו לשוט לקפריסין.**
העימות ותוצאותיו	**במרחק חמישה מיל מנמל חיפה נגחה אחת המשחתות את הספינה. הגיעה הוראה מפורשת מהארץ לא להתנגד בגלל התינוקות שבספינה. ב- 22 ביולי עלו הבריטים לספינה ובאמצעות מקלות ונשק השתלטו עליה. המנוע חובל כדי לעכב את ההשתלטות, ולמנוע הפלגה לקפריסין. ב- 03:00 נותק הקשר. לאחר ההשתלטות, ב- 04:00 , נגררה הספינה לנמל חיפה.**
הורדה	**במזח הנמל, הועברו המעפילים תוך התנגדות פסיבית ל"אמפייר שאלטר".**

חילוץ מלווים

הוראות והכנות לחילוץ	**עם גמר ההשתלטות נכנסו המלווים לסליק.**
החילוץ	**המלווים חולצו בעזרת פועלי הניקיון, שבאו לנקות את הספינה לאחר פינויה.**

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	**לקפריסין.**

שונות

הספינה נתפשה 10 ימים לאחר תפישת 'אקסודוס 47'. מחשש שהבריטים ינסו להחזיר את המעפילים לארצות מוצאם - טוניס, מרוקו ואלג'יריה – נצטוו המעפילים להשמיד את מסמכיהם ולהצהיר בעת חקירתם שהם יוצאי בולגריה ובלית-ברירה, להודות שהם אלג'יראים ובשום פנים לא מרוקאים או טוניסאים.